Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καθιέρωση Ευρωπαϊκού Έτους δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης

(95/C 210/11)

Στις 14 Οκτωβρίου 1994 το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών βάσει του άρθρου 198 Γ της Συνθήκης ΕΚ για την ανωτέρω πρόταση.

Η Επιτροπή εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, που επιφορτίσθηκε με την προετοιμασία των εργασιών της Επιτροπής των Περιφερειών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της την 24η Οκτωβρίου 1994. Εισηγήτρια ήταν η κ. Helene Lund.

Κατά την 5η Σύνοδο Ολομέλειας (συνεδριάσεις της 15ης και 16ης Νοεμβρίου 1994), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε ομόφωνα την εξής γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών καλωσορίζει την πρόταση της Επιτροπής να κηρυχθεί το έτος 1996 «Ευρωπαϊκό Έτος δια βίου εκπαίδευσης».

1.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με τη βασική σημασία που το Λευκό Βιβλίο («Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση») αποδίδει στις επενδύσεις στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για την επίλυση των οικονομικών προβλημάτων και των προβλημάτων απασχόλησης της Ένωσης, καθώς και για τη διατήρηση και την προσαρμογή του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου.

1.3. Για να υλοποιηθούν οι σκέψεις του Λευκού Βιβλίου όσον αφορά τη δια βίου εκπαίδευση, είναι απαραίτητη η συνδρομή από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Συνεπώς, θεωρείται σκόπιμο να εξετασθεί λεπτομερέστερα η συμβολή των τοπικών και περιφερειακών αρχών όσον αφορά το έτος που είναι αφιερωμένο στη δια βίου εκπαίδευση.

1.4. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, ιδίως σε δύο τομείς, που έχουν άμεση σχέση με τους στόχους του Λευκού Βιβλίου και του Έτους της Εκπαίδευσης:

— την προώθηση της συνεργασίας — σε όλα τα επίπεδα — μεταξύ των συστημάτων εκπαίδευσης και των επιχειρήσεων (ιδίως των ΜΜΕ), δεδομένου ότι η κατάρτιση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των τοπικών στρατηγικών ανάπτυξης· δίκτυα πληροφόρησης για ορθές πρακτικές σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο δεν θα ήταν χρήσιμα στην εν λόγω επιχειρηματική συνεργασία·

— την προώθηση της δημιουργίας ενός «ευρωπαϊκού τομέα» κατάρτισης και εκπαίδευσης, δεδομένου ότι η κατάρτιση αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της αγωγής όσον αφορά την ιθαγένεια/υπηκοότητα.

1.5. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι οι προτάσεις της Επιτροπής είναι σημαντικές και αξίζει να τύχουν υποστήριξης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Ωστόσο, η Επιτροπή των Περιφερειών δεν θα επιθυμούσε να είναι η μόνη επίδραση του Έτους η έμφαση σε μεγάλες θεαματικές ρυθμίσεις. Θα επιθυμούσε να καταρτισθεί ένα πρόγραμμα πληροφόρησης και ανταλλαγής δικτύων ορθής πρακτικής που να έχουν διαρκή αξία.

1.6. Με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλισθεί η επίτευξη απτών αποτελεσμάτων από το Ευρωπαϊκό Έτος· συνεπώς η ΕΤΠ θα θέσει ως προτεραιότητά του τη δυνατότητα ανάληψης δημιουργικών δραστηριοτήτων. Η ΕΤΠ θα επιθυμούσε να χρησιμοποιηθεί ένα μέρος της χρηματοδότησης για ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο πληροφόρησης σχετικά με τη διάδοση ορθών πρακτικών και την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών, π.χ. στον τομέα της πρόσβασης και της χρησιμοποίησης τεχνολογιών πληροφόρησης και εκμάθησης. Μια τέτοια προτεραιότητα θα διευκολύνει δημιουργικές δράσεις που μπορούν να αποδείξουν τη σημασία της δια βίου εκπαίδευσης και των οποίων οι εμπειρίες μπορούν να μεταφερθούν σε άλλα μέρη της Ένωσης.

1.7. Σχέδια που χρηματοδοτούνται πλήρως από την Κοινότητα επιβάλλεται να κατευθύνονται προς τους τομείς των Άρθρων 126 και 127 της Συνθήκης ΕΚ που καλύπτονται από κοινοτικά προγράμματα υποστήριξης στον κλάδο της εκπαίδευσης.

2. Η κατάρτιση και η σημασία της για την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη

2.1. Το Λευκό Βιβλίο για την «Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση» αποδίδει μεγάλη σημασία στις τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές για την προώθηση της ανάπτυξης και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Οι βασικές έννοιες είναι εν προκειμένω μια στενή στρατηγική συνεργασία μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και η κεντρική θέση της εκπαιδευτικής πολιτικής στην πολιτική απασχόλησης και την οικονομική πολιτική.

2.2. Ο καταμερισμός των ευθυνών όσον αφορά την εκπαίδευση μεταξύ των διάφορων κατά τόπους αρχών των κρατών μελών της ΕΕ· σε ορισμένες χώρες η ευθύνη για εκπαιδευτικά θέματα συγκεντρώνεται εξ ολοκλήρου σε κεντρικό κυβερνητικό επίπεδο· ωστόσο, σε άλλα η ευθύνη για εκπαιδευτικά θέματα και θέματα κατάρτισης έχει συγκεντρωθεί σε κεντρικό επίπεδο και έχει ανατεθεί σε τοπικές και περιφερειακές αρχές. Στο πλαίσιο αυτό, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές της ΕΕ αναλαμβάνουν σημαντικό μέρος της ευθύνης για την εκπαίδευση των παιδιών και των νέων.

2.3. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν σχέση με την εκπαίδευση σε τέσσερις τομείς:

— ως εκπαιδευτικές αρχές, αφού πολλές τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι αρμόδιες τόσο για τη γενική εκπαίδευση όσο και για την επαγγελματική κατάρτιση·

— ως εργοδότες έχουν άμεση σχέση με την αναβάθμιση των προσόντων των υπαλλήλων τους·

— ως κοινωνικές αρχές είναι υπεύθυνες για την απόκτηση προσόντων εκ μέρους του προσωπικού που βρίσκεται σε μειονεκτικότερη θέση, ώστε να βελτιωθεί η θέση τους στην αγορά εργασίας, καθώς προκύπτουν με την πάροδο του χρόνου νέες ευκαιρίες απασχόλησης, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό, στην πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού·

— ως περιφερειακές αρχές έχουν επίσης συμφέρον να βελτιωθούν τα προσόντα του εργατικού δυναμικού, δεδομένου ότι υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ των αναβαθμισμένων προσόντων και της ανάπτυξης νέων προϊόντων, πράγμα που μπορεί να αποτελέσει τη βάση ανάπτυξης και δημιουργίας περισσότερων θέσεων απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο.

2.4. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν ήδη ή μπορούν να φθάσουν στο σημείο να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε ορισμένες χώρες, με δραστηριότητες όσον αφορά:

— τον καταμερισμό των εκπαιδευτικών πόρων σε τοπικό επίπεδο·

— την εξασφάλιση της άριστης αξιοποίησης των πόρων (μέσω συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων)·

— την ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ της τοπικής αγοράς εργασίας και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

2.5. Η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των επιχειρηματιών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών, μπορεί, για παράδειγμα, να γίνει στα πλαίσια τοπικών κέντρων εκπαίδευσης ή συμβουλίων εκπαίδευσης.

2.6. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί την Επιτροπή να εξετάσει την ακόλουθη πρόταση:

— Εφαρμογή πρότυπων προγραμμάτων για την ανταλλαγή εμπειριών στα πλαίσια τοπικών εταιρικών σχέσεων και τη δημιουργία δικτύων σωστών πρακτικών όσον αφορά «την κατάρτιση ως αναπόσπαστο στοιχείο των τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών».

— Πραγματοποίηση ενός ευρωπαϊκού συνεδρίου με θέμα το έτος εκπαίδευσης 1996, με επίκεντρο τη σχέση μεταξύ των ρυθμίσεων άδειας άνευ αποδοχών και εναλλασσόμενης εργασίας και της δια βίου εκπαίδευσης.

3. **Εκπαίδευση για τη δημοκρατία/ιθαγένεια**

3.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί σημαντικό να χρησιμοποιηθεί ως σημείο εκκίνησης του έτους εκπαίδευσης ένας όσο το δυνατό ευρύτερος ορισμός της έννοιας εκπαίδευσης και της κατάρτισης και μια ανοικτή προσέγγιση σε νέες τεχνολογίες που αφορούν την κατάρτιση και την πληροφόρηση. Αυτό σημαίνει ότι το έτος εκπαίδευσης δεν πρέπει να επικεντρώνει το ενδιαφέρον του μόνο στην εκπαίδευση και την κατάρτιση για την εξεύρεση εργασίας, αλλά και στην ιδέα «Μάθηση για τη ζωή» μέσω της χρησιμοποίησης νέων τεχνολογιών.

3.2. Οι ενέργειες δεν πρέπει να παραμείνουν περιορισμένες από οικονομική άποψη. Αντίθετα, είναι απαραίτητο το έργο της εκπαίδευσης και της κατάρτισης να είναι προσανατολισμένο προς την ευρωπαϊκή διάσταση. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση, υπό την έννοια αυτή, πρέπει να αναπτύσσουν την προσωπικότητα κάθε ανθρώπου. Πρέπει να του μεταδίδουν βασικές αξίες της ιδιωτικής, κοινωνικής και κρατικής ζωής όπως είναι η αλληλεγγύη, η ανοχή και η κατανόηση της πολιτιστικής πολυμορφίας. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση οφείλουν ταυτόχρονα να ενισχύουν τη δυνατότητα επικοινωνίας μεταξύ των διαφόρων πολιτιστικών ομάδων καθώς και τη συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες λήψεως αποφάσεων.

3.3. Ο κυριότερος στόχος της δημοκρατικής κοινωνίας πρέπει να είναι και να παρέχει στο άτομο τη δυνατότητα να αναπτύξει και να εκφράσει τις ικανότητές του. Εντούτοις, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στην ΕΕ αναλαμβάνουν σχετικά μεγάλο μέρος των αρμοδιοτήτων για την εκπαίδευση των νέων και των παιδιών. Ο βασικός στόχος της δημοκρατικής κοινωνίας πρέπει να παρέχει στα μεμονωμένα άτομα τη δυνατότητα ανάπτυξης και έκφρασης του ανθρώπινου δυναμικού του. Αποτελεί συγκεκριμένα μεγάλη πρόκληση για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές η ανάληψη της ευθύνης για την εκπαίδευση όλων των πολιτών. Ένας τέτοιος στόχος θα συμφωνεί π.χ. με τη λογική των «Educating Cities» και τις εργασίες που πραγματοποιούνται στη CLRAE.

3.4. Αυτό προϋποθέτει, πριν από την πρόσβαση όλων στην εκπαίδευση, να έχουν οι πάντες πρόσβαση στις πληροφορίες και ως εκ τούτου να είναι σε θέση να δημιουργήσουν τη δική τους αντίληψη για τα πράγματα. Ωστόσο, ένας τέτοιος στόχος είναι χωρίς νόημα και αξία εάν δεν σχετίζεται ταυτόχρονα με τη δραστική αντιμετώπιση του προβλήματος του λειτουργικού αναλφαβητισμού.

3.5. Δεν πρόκειται μόνο για την ποιοτική αναβάθμιση της γενικής εκπαίδευσης και για την εξασφάλιση της διαφάνειας του συστήματος εκπαίδευσης. Πρόκειται και για την εξέταση των δυνατοτήτων που περικλείουν οι εναλλακτικές μορφές εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, η ανοικτή εκπαίδευση/ανοικτά πανεπιστήμια σε συνδυασμό με τοπικά ραδιόφωνα και, ενδεχομένως, την τοπική επιχειρηματική ζωή. Πρόκειται επίσης για την κινητοποίηση πολλών διαφορετικών παραγόντων. Για παράδειγμα, οι λαϊκές βιβλιοθήκες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο όσον αφορά την εξασφάλιση δημοκρατικής πρόσβασης στις πληροφορίες.

4. **Ο ρόλος των βιβλιοθηκών**

4.1. Όπως προαναφέρθηκε, οι λαϊκές βιβλιοθήκες διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο όσον αφορά τη διασφάλιση της δημοκρατικής πρόσβασης στην πληροφόρηση — όχι μόνο για τους πολίτες αλλά και για τους επιχειρηματίες μέσω των επαγγελματικών υπηρεσιών των βιβλιοθηκών, που ασχολούνται ειδικά με τις ΜΜΕ.

4.2. Ταυτόχρονα, οι βιβλιοθήκες αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία στον τομέα της εκπαίδευσης. Αυτό αφορά μια

σειρά σπουδών (π.χ. τις σπουδές νέων) που δεν διαθέτουν, π.χ. όπως τα πανεπιστήμια, δικές τους βιβλιοθήκες.

4.3. Η προσφορά πληροφοριών από τις βιβλιοθήκες βασίζεται σε όλο και πιο μεγάλο βαθμό στις νέες τεχνολογίες. Συνεπώς, για να εξασφαλισθεί η δυνατότητα των βιβλιοθηκών να παρέχουν πληροφορίες στους πολίτες, είναι σημαντικό να επιλυθούν τα προβλήματα του τομέα των δικαιωμάτων της πνευματικής ιδιοκτησίας που έχουν σχέση με το δανεισμό ηλεκτρονικών μέσων.

4.4. Επομένως, η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει στην Επιτροπή να συστήσει στα κράτη μέλη να παρέχουν κατάρτιση σε όλους τους πολίτες που μπορούν να χρησιμοποιήσουν ηλεκτρονικές πληροφορίες και να εξασφαλίσουν τον ελεύθερο δανεισμό από βιβλιοθήκες, π.χ. διευθετήσεις βάσει των οποίων οι δημόσιες αρχές αγοράζουν τα πνευματικά δικαιώματα.

5. Τοποθέτηση και ρόλος της παράδοσης μαθημάτων στον ελεύθερο χρόνο σε σχέση με τον όρο της δια βίου εκπαίδευσης

5.1. Η μέση εκπαίδευση αποτελεί κεντρικό στοιχείο της δημοκρατικής και πολιτιστικής εκπαίδευσης των λαών της Βορείου Ευρώπης. Ωστόσο, οι μορφωτικές ομοσπονδίες έχουν το μοναδικό καθήκον να προβαίνουν σε εκπαιδευτικές προσφορές σε άλλους, σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα και σε όλες τις πιθανές επαγγελματικές κατηγορίες. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για τη διευκόλυνση της εισόδου και εκ νέου εισόδου των γυναικών στην αγορά εργασίας.

5.2. Ο ρόλος και η θέση της εκπαίδευσης τον ελεύθερο χρόνο σε σχέση με την έννοια της δια βίου εκπαίδευσης θα μπορούσε να αποτελέσει ένα από τα θέματα συζήτησης σε σχέση με το έτος εκπαίδευσης. Θα μπορούσε να λάβει τη μορφή ενός ευρωπαϊκού συνεδρίου ή της συνεργασίας σε δίκτυα και των πρότυπων προγραμμάτων με την παροχή ενίσχυσης.

5.3. Μια βασική προοπτική στην περίπτωση αυτή είναι η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι πιο αναπτυγμένες χώρες της ΕΕ για την προώθηση της ανάπτυξης στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες της ΕΕ.

6. Διαδικασία εκδημοκρατισμού στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης

6.1. Ταυτοχρόνως, η συσχέτιση δημοκρατίας και εκπαίδευσης είναι εξίσου σημαντική εάν ληφθεί υπόψη ότι το έτος εκπαίδευσης είναι επίσης ανοικτό για τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, με τις οποίες η ΕΕ έχει συνάψει συμφωνίες σύνδεσης.

6.2. Συνεπώς, η ΕΤΠ καλεί την Επιτροπή να εξετάσει:

— ενδεδειγμένες μορφές μεταφοράς εμπειριών όσον αφορά την «εκπαίδευση ως αναπόσπαστο μέρος της παιδείας των πολιτών των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης»·

— τη χρηματοδότηση προτύπων σχεδίων επαγγελματικής ανάπτυξης για καθηγητές, διοικητικούς υπαλλήλους, βιβλιοθηκάριους και άλλους, στις χώρες της Δυτικής, Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης με λεπτομερή αξιολόγηση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

7. Η νεολαία και τα εμπόδια στην εκπαίδευση

7.1. Η δια βίου εκπαίδευση πρέπει να αρχίζει ήδη από την παιδική και εφηβική ηλικία. Οι νέοι που αποτυγχάνουν στη ζωή διατρέχουν τον κίνδυνο να μην αποκτήσουν ποτέ εκπαιδευτικό υπόβαθρο που να τους εξασφαλίζει εργασία και/ή ποιότητα ζωής.

7.2. Όσον αφορά τους νέους το πιο επαχθές καθήκον είναι η θέσπιση μιας ρύθμισης που να αφορά όλους τους νέους (κάτω των 18 ετών) και να εγγυάται μια θέση στο σύστημα ή ένα συνδυασμό πρακτικής εργασίας και εκπαίδευσης, όπως προτείνεται στο Λευκό Βιβλίο «Ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, απασχόληση».

7.3. Για να είναι το σύστημα εκπαίδευσης σε θέση να ελκύσει νέους, τότε χρειάζεται οπωσδήποτε δυνατότητα πρόσβασης (accessibility), πολύπλευρο πνεύμα και ευελιξία. Αυτό σημαίνει:

— ότι η εκπαίδευση είναι δωρεάν·

— ότι υπάρχουν πολλές δυνατότητες επιλογής και συνδυασμού·

— ότι υπάρχουν μόνο λίγοι περιορισμοί εισδοχής.

7.4. Ωστόσο, αυτό δεν αρκεί για να εξασφαλίσει την πρόσβαση στην εκπαίδευση. Ένα βασικό καθήκον συνίσταται στην άρση των κοινωνικής και πολιτιστικής φύσεως εμποδίων στην εκπαίδευση για όλους τους νέους. Η έλλειψη κινήτρων αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα εμπόδια, επειδή είναι ένα από τα δυσκολότερα προβλήματα, ιδίως σε κατάσταση μεγάλης ανεργίας. Οι εμπειρίες δείχνουν ότι τα εμπόδια στην εκπαίδευση μπορούν να υπερπηδηθούν κατά τον καλύτερο τρόπο με το συνδυασμό εκπαίδευσης και κατάρτισης για την προσφορά ουσιαστικών θέσεων εργασίας.

7.5. Για να εξασφαλισθεί η διεκπεραίωση των σπουδών από όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό ατόμων — και ο περιορισμός των «σχολικών αποτυχιών» είναι σημαντικό να υπάρχουν εναλλακτικές δυνατότητες εκπαίδευσης για όσους δεν μπορούν να προσαρμοστούν στο παραδοσιακό εκπαιδευτικό σύστημα. Για παράδειγμα, ειδικά μαθήματα και σχολεία για νέους, που προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα ειδικεύσεων και χρησιμοποιούν καθηγητές με διαφορετικό εκπαιδευτικό υπόβαθρο. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να αποτελούν οι προσφερόμενες εναλλακτικές καταρτίσεις αναπόσπαστο μέρος του καθιερωμένου εκπαιδευτικού συστήματος, από την άποψη ότι εξασφαλίζουν προσόντα.

7.6. Είναι επίσης σημαντικό να υποστηριχθούν οι ίδιες πρωτοβουλίες των νέων, δεδομένου ότι παρόμοια σχέδια μπορούν να δώσουν στους νέους σημαντικά γενικά προσόντα και εμπειρίες. Π.χ. δημιουργικότητα, επίλυση προβλημάτων, ευελιξία, εξυπηρετικότητα, ικανότητα εργασίας υπό πίεση.

7.7. Η ΕΤΠ προτείνει να επικεντρώσει το έτος εκπαίδευσης το ενδιαφέρον του στα εξής:

— την ενεργοποίηση και εκπαίδευση των νέων, που είναι δύσκολο να προσαρμοσθούν στο παραδοσιακό εκπαιδευτικό σύστημα·

— τα εμπόδια στην εκπαίδευση.

8. Εκπαίδευση και ιδιαίτερα εκτεθειμένες ομάδες

8.1. Ένας άλλος τομέας που αξίζει ιδιαίτερης προσοχής είναι η εκπαίδευση ιδιαίτερα εκτεθειμένων ομάδων, π.χ. των μειονεκτούντων ατόμων, των μεταναστών και των προσφύγων.

8.2. Για να ενθαρρυνθεί η έννοια της «ανεξάρτητης διαβίωσης» μεταξύ των ατόμων με μειονεκτήματα θα πρέπει να διατεθούν τεχνολογικά μέσα για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας για τη συνεργασία σε δίκτυο.

8.3. Η ΕΤΠ καλεί την Επιτροπή να εξετάσει τις ακόλουθες προτάσεις:

— Την εφαρμογή ενός προγράμματος δράσης κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, που να περιλαμβάνει δίκτυα πληροφόρησης και να προβλέπει τη συνεργασία για την ανταλλαγή εμπειριών και τη μεταφορά ορθών πρακτικών.

— Τη δημιουργία ενός δικτύου για την ανταλλαγή εμπειριών και τη μεταφορά καλών πρακτικών στα πλαίσια της εκπαίδευσης των μειονεκτούντων ατόμων, συμπεριλαμβανόμενης και ειδικής εκπαίδευσης των αναπήρων παιδιών στη στοιχειώδη εκπαίδευση, καθώς προγραμμάτων ένταξης των ενήλικων μειονεκτούντων ατόμων στον τομέα της εκπαίδευσης και της απασχόλησης.

— Τη δημιουργία ενός δικτύου για την ανταλλαγή εμπειριών και τη μεταφορά καλών πρακτικών στα πλαίσια της εκπαίδευσης μεταναστών και προσφύγων, συμπεριλαμβανόμενων και προγραμμάτων ένταξης στη στοιχειώδη εκπαίδευση, καθώς και προγράμματα εκπαίδευσης και απασχόλησης για ενήλικους μετανάστες και πρόσφυγες.

9. Τα σχολεία και η ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης

9.1. Στο σημείο 7.1. υπογραμμίσθηκε ότι η δια βίου εκπαίδευση μπορεί να αρχίσει ήδη από την παιδική ηλικία. Για παράδειγμα, στη στοιχειώδη εκπαίδευση θα ήταν σκόπιμο να διευρυνθεί η ιδέα του «φιλικού σχολείου», δηλαδή μιας συνεργασίας βάσει ηλεκτρονικών υπολογιστών μεταξύ των σχολείων σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Αυτό προϋποθέτει την καθιέρωση τεχνολογιών πληροφόρησης και την ενίσχυση της διδασκαλίας ξένων γλωσσών στα σχολεία. Πρόκειται για τομέα στον οποίο τόσο η ΕΕ όσο και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να αναλάβουν μεγαλύτερες δεσμεύσεις και να αξιοποιήσουν τις εμπειρίες που υπάρχουν στα κράτη μέλη και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

10. Η δια βίου εκπαίδευση καλύπτει επίσης τους ηλικιωμένους

10.1. Αντίθετα, η δια βίου εκπαίδευση δεν τελειώνει με την έναρξη της ηλικίας συνταξιοδότησης. Υπάρχει μια σαφής πρόκληση για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να εξασφαλίσουν τοπικές προσφορές εκπαίδευσης για ηλικιωμένους, π.χ. πανεπιστήμια ηλικιωμένων, και τη συμμετοχή των ηλικιωμένων στη δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων της τοπικής κοινωνίας, π.χ. συμβούλια ηλικιωμένων.

10.2. Όμως, οι ηλικιωμένοι και οι προσυνταξιοδοτούμενοι έχουν πλούτο γνώσεων και εμπειριών να μεταδώσουν στις νεότερες γενεές. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει, στα πλαίσια του έτους εκπαίδευσης, να τονισθεί η σημασία την οποία έχει η προφορική παρουσίαση για την πολιτιστική και δημοκρατική εκπαίδευση των παιδιών και των νέων, μέσω:

— Την αναζωογόνηση της τέχνης της διήγησης με τη συμμετοχή των ηλικιωμένων σε μαθήματα διήγησης. Τα θέματα μπορούν για παράδειγμα να είναι μύθοι ή εμπειρίες από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο με άμεση σχέση προς τα σημερινά προβλήματα όσον αφορά το ρατσισμό και τη ξενοφοβία.

— Παραγωγή ενός ευρωπαϊκού βίντεο με διηγήσεις των ηλικιωμένων για σχολική χρήση σε ολόκληρη την Ευρώπη.

11. Συμπεράσματα

Για να αντιμετωπισθούν οι επικείμενες προκλήσεις του 21ου αιώνα και για να αναπτυχθεί ένα νέο πρότυπο ανάπτυξης, ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης στο οποίο η εκπαίδευση και η κατάρτιση να διαδραματίζουν φυσικό ρόλο, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Λευκού Βιβλίου, η ΕΤΠ καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους της δια βίου εκπαίδευσης να:

— υποστηρίξει το στόχο να δοθεί τέλος στη σπατάλη ικανοτήτων και πόρων με την εξασφάλιση της πρόσβασης στην εκπαίδευση για όλους, ασχέτως φύλου, εθνικού, οικονομικού και κοινωνικού υπόβαθρου συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την εξάλειψη των περιφερειακών ανισοτήτων.

Βρυξέλλες, 16 Νοεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC